

امتحانات متمرکز تکمیلی نیمسال دوم ۹۸-۱۳۹۷

رشته فلسفه، کلام، تفسیر، تاریخ، اخلاق، مهدویت، امامت، ادبیات عرب مر ۹۶

حضور:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۴	ممت یا تکمیلی: ۶۰ دقیقه
غیرحضور:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۶	ممت یا تکمیلی: ۸۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

مهر مدرسه

کد امتحان :	۳۹۷۲/۱۱
تاریخ آزمون :	۱۳۹۸/۰۴/۰۲
عنوان:	اصول فقه ۴
کتاب:	اصول فقه مظفر - جلد ۳ و ۴
محدوده:	از ابتدای «الباب الخامس: حجة الظواهر» تا پایان بحث تعادل و تراجم

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرسه علی: شهرستان: استان:

۰/۵

۱- دلیل حجیت «ظهور» و «قول لغوی» به ترتیب چیست؟ ص ۱۴۵، ۱۵۰، ۱۵۲

- الف. روایات - بناء عقلاء
- ب. بناء عقلاء - روایات
- ج. حکم عقل - بناء عقلاء
- د. بناء عقلاء - حکم عقل

۰/۵

۲- مدرک قاعده «الجمع بین المتعارضین اولی من الطرح» چیست؟ ص ۲۳۰

- الف. حکم العقل
- ب. سیرة العقلا
- ج. سیرة المتسرعة
- د. الاجماع

۳- نظر مرحوم مظفر بر استدلال به روایت شریف: «قلت: یجینا الرجالن وکلاهما ثقة بحديثین مختلفین... قال (ع): فاذا لم تعلم

۰/۵

موسّع علیک بایهما اخذت» برای اثبات «تخیر بین متعارضین» چیست؟ ص ۲۳۹

- الف. تدلّ علی التخییر و لکن بعد فقدان المرجح
- ب. تدلّ علی التخییر مطلقا لقرینة «موسّع علیک»
- ج. تدلّ علی التخییر و لکن سندها مرفوعة
- د. ان ذیلها مقید فی فرض تمکن لقاء الامام (ع)

۴- در صورتیکه قاعده اولیه در تعارض «تخیر» فرض شود، کدام گزینه در «تعدی از مرجحات منصوص» صحیح است؟ ص ۲۶۲

۰/۵

- الف. وجوب التعدی لا یتحتاج الی دلیل جدید
- ب. وجوب التعدی یتخالف التخییر فی العمل
- ج. ان ادلة حجة الامارة تثبت وجوب التعدی
- د. ان ادلة الترجیح نفس دلیل وجوب التعدی

۵- مراد از ظهور تصویری و ظهور تصدیقی چیست و هر کدام متوقف بر چه چیزی می باشند؟ ص ۱۵۰

جواب: ظهور تصویری (که از وضع لفظ بر معنای مخصوص ناشی می شود) عبارت است از دلالت مفردات کلام بر معانی لغوی و عرفی و آن تابع وضع است. ظهور تصدیقی: (که از مجموع کلام ناشی می شود) عبارت است از دلالت همه کلام بر آن معانی که متضمن آنها است، و ظهور تصدیقی متوقف بر پایان یافتن کلام متکلم است و تا زمانی که متکلم مشغول به تکلم است، کلامش فاقد ظهور تصدیقی است.

۶- خلاصه نظریه محقق قمی (ره) پیرامون عدم حجیت ظهور کلام نسبت به «غیر مقصودین به افهام» را بیان کرده و نقد آن را

۲

بنویسید. ص ۱۶۰-۱۵۹

جواب: نظر محقق قمی: گاهی غرض از کلام افهام تمامی کسانی است که کلام به آنها برسد بدون اینکه اختصاص به شخص خاصی داشته باشد مانند کتاب های علمی در اینصورت طریقه عرف و عقلاء این است که چنین کلامی حجت است ولی گاهی غرض از کلام افهام فرد یا گروه خاصی است مثل خطابات قرآن که مقصود افهام موجودین بوده پس ظاهر قرآن برای ما حجیت ندارد. (۱ نمره) (رساندن مفهوم کافی است).
نقد: در مورد غیر مقصودین بالافهام سه احتمال وجود دارد: ۱. کلام نسبت به دیگران ذاتاً اجمال دارد لذا برای دیگران حجت نیست و فقط برای مقصودین ظهور دارد و حجت است. این احتمال بالوجدان باطل است زیرا کلامی که ذاتاً اجمال دارد برای همگان مجمل است. ۲. عقلاء احتمال ارادهی خلاف ظاهر

از کلام را فقط برای مقصودین به افهام الغاء می‌کنند نه برای غیر مقصودین. اشکال این احتمال این است که دلیلی بر آن وجود ندارد. ۳. عقلاً ممکن است قرینه خفیه‌ای بین متکلم و مقصودین بالافهام وجود داشته باشد که متکلم حکیم بر وجود آن قرینه اعتماد نموده اما غیر مقصودین دسترسی به آن ندارند. اشکال این احتمال این است که گرچه این احتمال از نظر عقلی ثابت است ولی ضرری به حجیت ظهور نمی‌زند، زیرا برای حجیت ظهور نفی احتمالات عقلایی کافی است و نیازی به نفی احتمالات عقلی نداریم. (رساندن مفهوم نقد کافی است)

۷- در عبارت «من شروط التعارض أن يتنافى مدلول الدليلين و لو عرضاً» مقصود از «تنافی عرضی» را بیان نموده و نحوه تحقق

این شرط را در مثال «دلیل وجوب نماز جمعه» و «دلیل وجوب نماز ظهر» در روز جمعه، توضیح دهید. ص ۲۱۲

جواب: مقصود این است که گاه مدلول دو دلیل ذاتاً با یکدیگر تنافی ندارند ولی به خاطر یک مسأله‌ای که که خارج از مدلول این دو دلیل است با یکدیگر تنافی پیدا می‌کنند و هر دو قابل تشریح نیستند. (۱نمره) در این مثال دلیل وجوب این دو نماز با یکدیگر تنافی دارند؛ زیرا اگر چه این دو دلیل فی‌نفسه با یکدیگر تنافی ندارند ولی چون از خارج می‌دانیم که در یک وقت، بیش از یک نماز واجب نیست لذا این دو دلیل با یکدیگر تنافی پیدا می‌کنند. (۱نمره)

۸- فرق «حکومت» با «ورود» را بیان کرده، برای هریک مثال بزنید. ص ۲۲۶-۲۲۵

جواب: در ورود، دلیل وارد موضوع دلیل مورود را حقیقه رفع می‌کند و لکن بعنایت تعبد مثلاً دلیل حجیت اماره وارد است بر دلیل برائت عقلی زیرا موضوع دلیل برائت عقلی «عدم بیان» است و دلیل حجیت اماره، اماره را بیان قرار می‌دهد ولی در حکومت پس از تعبد شرعی مذکور در لسان دلیل حاکم، خروج مورد از تحت دلیل محکوم به صورت خروج تنزیلی و تعبدی است، مانند: دلیل «اکرم العلماء» و دلیل «الفاسق لیس بعالم» که فسق را به نازل منزله جهل قرار داده و دیگر العلماء عمومیتی برای فاسق ندارد.

۹- جمع عرفی با وجود قدر متیقن را به همراه مثال توضیح دهید. ص ۲۳۵

جواب: اگر برای هر یک از دو دلیل متعارض (یا هر دو) قدر متیقنی به لحاظ اراده شارع موجود باشد، تعارض رفع می‌شود البته نباید قدر متیقن از ناحیه لفظ باشد زیرا در اینصورت هر دو دلیل از ابتدا تعارضی ندارند چون اطلاق و عموم اثبات نشده است تا تعارض کنند مثلاً از خارج برای هر دو دلیل «ثمن العذرة سحت» و «لا بأس ببيع العذرة» قدر متیقنی داریم، زیرا عذره انسان قدر متیقن دلیل اول است و عذره مأكول اللحم قدر متیقن دومی است. پس دو دلیل از ناحیه لفظ متباینند و متعارض و لکن چون هر کدام از آن‌ها قدر متیقن دارند پس تکاذب آن‌ها در قدر متیقن است و ما هر کدام از دو دلیل را حمل بر قدر متیقن می‌کنیم و تکاذب بین آن دو رفع می‌شود.

۱۰- مرجحات سه گانه (صدوری، جهتی و مضمونی) را به همراه مثال توضیح داده، نظر صاحب کفایه (۵) در تفاضل بین این

مرجحات چیست؟ ص ۲۵۷

جواب: مرجح صدوری: مرجح، صدور یکی از دو خبر را اقرب از دیگری قرار می‌دهد مانند: شهرت و صفات راوی. مرجح جهتی: گاهی صدور خبر به جهت بیان حکم واقعی است و گاهی به جهت تقیه یا مصالحی دیگر برای اظهار خلاف واقع مثلاً مخالفت با عامه در اینصورت مرجح جهتی، خبری را که مخالف عامه است را بر موافق به آن ترجیح می‌دهد زیرا احتمال اظهار خلاف در آن نیست. مرجح مضمونی: در صورتیکه مضمون خبر نزدیکتر به واقع باشد مانند موافقت کتاب و سنت. نظر صاحب کفایه (۵): همه در عرض واحد هستند و در صورتی که در هر دو طرف مرجح باشد بین دو خبر تراحم می‌شود و اقوی مناظرا مقدم می‌گردد و در صورت عدم وجود اقوی مناظراً، مرجح تخییر است.

که سؤال زیر مختص طلاب غیر حضوری می‌باشد:

۱۱- دلیل قائلین به «تخییر» به عنوان اصل اولی در تعارض چیست؟ پاسخ مرحوم مظفر در صورتی که مراد تخییر از جهت

حجیت باشد را بنویسید. ص ۲۲۷-۲۲۶

جواب: تعارض واقع نمی‌شود مگر اینکه هر دو دلیل حجّت باشند و تکاذب دو دلیل حداکثر موجب سقوط حجیت فعلیه یکی از دو دلیل غیر معین می‌شود و دلیل دیگر (غیر معیناً) بر حجیت فعلیه خود باقی می‌ماند و با توجه به اینکه امکان تعیین آن وجود ندارد و از طرفی حجیت آن فعلی و منجز تکلیف است، باید قائل به تخییر شویم. پاسخ: مفاد دلیل حجیت شامل هر کدام به نحو تعیین می‌گردد نه به نحو تخییری یا یکی از آن دو به نحو غیر معین. [توضیح بیشتر پاسخ در کتاب]

«سامانه پیام کوتاه ۰۲۰۰۱۷۱۷۳۱۴۴۳۱ معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و موابگویی ضروری می‌باشد.»